
Prof. Dr. İlber Ortaylı: “Önemli olan tarihin tüm gerçekliğiyle değil, tutarlılık ve mantık ile verilmesidir.”

Topkapı Sarayı Müze Başkanı Prof. Dr. İlber Ortaylı, Radyo ve Televizyon Üst Kurulunda “Tarih Bilinci ve Medya” konulu bir konferans verdi. Konferansı RTÜK Başkanı Prof. Dr. Davut Dursun ile Üst Kurul Üyesi Dr. A. Vahap Darendeli, basın mensupları, farklı kurumlardan gelen konukların yanı sıra kurum çalışanları izledi.

Konuşmasında tarihin aynı zamanda opera, tiyatro gibi çeşitli sanat dallarına konu olduğunu anlatan Prof. Dr. İlber Ortaylı, 18 ve 19. yüzyılda ilk gazetelerin, haber vermenin ötesinde o milletin kendi dilini, tarihini ve kültürünü öğrenmesi amacını taşıdığını ifade etti. Ortaylı, televizyonun ortaya çıkmasıyla artık insanların evlerine çekildiğini, sokakların ve insanların toplandığı kamusal mekânların boşaldığını belirtti. Bir şekilde yayın dünyasına girmiş program yapımcıları ve yönetmenlerin yetenekli olsalar bile tarih konusunda bilgilerinin eksik olduğu eleştirisini getiren Prof. Dr. İlber Ortaylı, dünya çapında büyük ün kazanmış sinema tarihinin ünlü yönetmenlerinden bilgi birikimlerinin derinliklerini anlatmak için örnekler verdi. Önemli olanın tarihin tüm gerçekliğiyle değil, tutarlılık ve mantık ile verilmesi olduğunu hatırlatan Ortaylı, bu yönetmenlerin çok başarılı ve bilgiye dayanan, tarihsel gerçeklere uygun filmleri olduğunu ve bu filmlerin 15 yaşındaki gençleri bile sinemalara çektiğini anlattı. Prof. Dr. İlber Ortaylı saydığı ünlü yönetmenlerin para kazanmak değil; ölümsüz olmak amacıyla filmlerini çektiklerini söyledi. Gündemdeki Muhteşem Yüzyıl dizisine de

değinen Ortaylı, dizide harem konusunun gerçekliğe çok da uygun olmadığını anlattı. Katılımcılara Türk tiyatrosunda Hürrem Sultanın hayatını anlatan iyi yazılmış oyunlardan örneklerin yanı sıra harem hayatını doğru şekilde öğrenebilecekleri yerli ve yabancı kitaplardan da örnekler verdi.

RTÜK'ün en başta Türk dilini korumakla mükellef olduğunu ve bu amaçla alınacak önlemlerin demokrasiye aykırılıkla ilgisinin olmayacağını sözlere ekleyen Ortaylı, televizyonda konukların değil ama haftanın 5 günü program yapanların kesinlikle İstanbul Türkçesi konuşmaları gerektiğini ifade etti. Lehçe ve şivelerin Türk dili için önemli olduğunu, kesinlikle tespit ve kayıt edilmesi gerektiğini söyleyen İlber Ortaylı, bunların özellikle tarihi oyunlarda kullanılabileceğini belirtti. Medyanın öğrettiği şeylerin kalıcı olduğunu söyleyen Ortaylı, medyanın özellikle dil konusunda okulların disiplinine sahip olması gerektiğini düşündüğünü sözlere ekledi.

İkinci olarak tarihi olayları konu edinen film ve dizilerde vahim tarihi hataların yapılamayacağını, bunun sanatın etiğine de estetiğine de uymayacağını belirten Prof. Dr. İlber Ortaylı, geniş kitlelere ulaşan tarih filmlerinde milletlerin hassasiyetlerine aykırı şeyler koyulamayacağını ifade etti. Örneğin İngilizler için kiliseler arası mücadelelere ilişkin konuların hassasiyet taşıdığını söyleyen Ortaylı, tarih filmlerinde yapılan hatalara tarih okumayan insanların inanma ihtimallerinin olduğunu hatırlattı. İlber Ortaylı konuşmasında tarihçi milletler olduğunu, bu milletlerin tarih okuma alışkanlığına ve tarih bilincine sahip olduklarını ifade etti. Bu durumun gelişmişlikle ilgili olmadığını söyleyen Ortaylı, kendine has esprili üslubuyla Türk milletinin ise tarih okumadığını ama tarih yaptığını dile getirdi.

Konferansın kapanışında bir konuşma yapan RTÜK Başkanı Prof. Dr. Davut Dursun dünya çapında kitapları okunan, yayınları takip edilen böylesine değerli bir tarihçi ve bilim insanının RTÜK'te konferans vermesinin kurum adına bir onur olduğunu söyledi. Davut Dursun konferansın anısına İlber Ortaylı'ya RTÜK'ün yayını olan Telaffuz Sözlüğü ve bir anı armağanı sundu. (25.02.2011)